

مستدنگاری، یافته‌های معماری و پژوهش در مسجد جامع ارگ بم بعد از زلزله

www.ketab.ir

فرشید عبداللہی

نشر راشدین

Rasmeed Publication

سرشناسه	عبداللهی، فرشید، ۱۳۵۸-
عنوان و نام پدیدآور	مستندنگاری، یافته‌های معماری و پژوهش در مسجد جامع ارگ بم بعد از زلزله/فرشید عبداللهی؛ ویراستار راهب عارفی.
مشخصات نشر	تهران: راشدین، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	۱۸۹ ص.: مصور.
شابک	۰-۳۶۱۸۵۱-۶۰۰-۹۷۸: ۷۵۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی	فیا
موضوع	مسجد جامع ارگ بم
موضوع	مسجدها -- ایران -- بم
موضوع	Mosques -- Iran -- Bam
موضوع	معماری اسلامی -- ایران -- بم
موضوع	Islamic architecture -- Iran -- Bam
موضوع	مسجدها -- ایران -- بم -- نگهداری و مرمت
موضوع	Mosques -- conservation and restoration -- Iran -- Bam
موضوع	زلزله بم، ۱۳۸۲
موضوع	Bam earthquake, Iran, ۲۰۰۳
موضوع	ارگ بم
موضوع	(Arg Bam Iran
رده بندی کنگره	۷۸۵۹۸۷
رده بندی دیویی	۷۲۰/۲۰۹۵۵۷۲۳۲
شماره کتابشناسی ملی	۷۳۳۴۱۱۳

■ انتشارات راشدین

عنوان کتاب:	مستندنگاری، یافته‌های معماری و پژوهش در مسجد جامع ارگ بم بعد از زلزله
مؤلف:	فرشید عبداللهی
ویراستار:	دکتر راهب عارفی
صفحه‌آرا:	آتوسا محمدی
طراح جلد:	نجمه یزدانی‌بخش
نوبت چاپ:	اول - ۱۳۹۹
شمارگان:	۱۰۰۰
شابک:	۰-۳۶۱-۸۵۱-۶۰۰-۹۷۸
قیمت:	۷۵۰.۰۰۰ ریال
نشانی:	میدان انقلاب - کارگر جنوبی - کوچه گشتاسب - پلاک ۴ واحد ۶
پایگاه اینترنتی:	www.siteketab.com
پست الکترونیک:	rashed1829@yahoo.Com

فهرست مطالب

۷.....	مقدمه
	بخش اول
۹.....	شناخت تاریخی
۱۱.....	بررسی های تاریخی
۱۲.....	دوره بندی تاریخی حصارها
	بخش دوم
۱۹.....	استحکامات شهر و ارگ بم
۱۹.....	ریض
۲۰.....	شارستان
۲۲.....	کهندژ حاکم نشین
	بخش سوم
۲۷.....	شناخت کالبدی
۲۷.....	نظری اجمالی بر بافت کنونی ارگ بم
۲۸.....	بافت ارگ
۲۹.....	فرم بنا
۳۲.....	محلله های ارگ بم
۳۳.....	معابر ارگ بم
۳۵.....	نقش عناصر اصلی و هسته ای در توسعه ارگ
۳۵.....	منابع آب و نحوه آب رسانی ارگ بم
	بخش چهارم
۳۷.....	معرفی فضاهای شاخص ارگ قبل و بعد از زلزله
۳۷.....	خندق
۳۸.....	یخچال
۳۹.....	برج و بارو و حصار اول
۴۱.....	دروازه ورودی
۴۲.....	بازار

۴۴	 میدان و تکیه بازار
۴۶	 مسجد جامع ارگ
۴۸	 مجموعه میرزا نعیم
۵۰	 زورخانه
۵۰	 پایگاه مرمت ارگ بم (خانه سیستانی ها)
۵۱	 محله و ساباط یهودیان
۵۲	 حمام ارگ
۵۳	 کاروانسرا
۵۴	 اصطبل
۵۷	 حصار و دروازه دوم
۵۸	 دروازه کت کرم
۵۹	 سربازخانه یا پادگان
۶۲	 خانه رئیس سربازخانه (میر نظام)
۶۳	 خانه حاکم
۶۴	 دیده بانی
۶۵	 امارت چهار فصل
۶۷	 چاه و حمام حاکم
۶۷	 چاه و حمام حاکم پیش از زلزله
۶۸	 کناری محله
۷۱	 مساجد اولیه در ایران
۷۲	 پیشینه ساخت مسجد در بم
۷۶	 توصیف مسجد قبل از زلزله
۷۷	 جبهه جنوبی
۷۹	 جبهه شرقی
۷۹	 جبهه شمالی
۸۲	 پلان بناهای همجوار
۸۳	 عکس های قبل از زلزله مسجد جامع ارگ بم
۸۷	 فرآیند آوار برداری
۱۲۱	 فرضیه طرح

مقدمه

ارگ بم میراث کهن بشریت پنجم دی ماه هزار و سیصد هشتاد و دو، با بزرگی ۶/۶۱ بیشتر به مدت ۱۲ ثانیه لرزید در این حادثه اسفناک متأسفانه بخش اعظمی از ارگ فرو ریخت و خسارت جبران ناپذیری بر پیکره این یادمان تاریخی وارد آمد، برخی از بخش‌های ارگ تا ۸۰٪ تخریب و از بین رفت، که مسجد جامع ارگ از آن دسته بناها بود، بنایی که در تلاطم امواج نتوانست قامت خود برافراشته نگه دارد و از هر سو و هر جز، تکه تکه نقش بر زمین شد. امروز سال ۱۳۸۴ بعد از گذشت یک سال از زلزله، به دستور مرحوم آقای دکتر باقر آیت الله زاده شیرازی عازم بم شدم و یکسال و اندی در آن پروژه به صورت مقیم اقامت داشتم، مسجد جامع ارگ بم پروژه ای بود که به خواست دکتر به عنوان موضوع پایان نامه کارشناسی ارشد اینجانب به استاد راهنمایی ایشان و استاد مشاوره آقای دکتر مختاری انتخاب گردید. آوار برداری در آن مجموعه با تعداد کارگری بالغ بر ۴۰ نفر در روز آغاز شد که سرانجام، آواربرداری کل مسجد ظرف مدت یکسال اتمام یافت، یافته‌ها و پژوهش‌های متعددی در این خصوص به انجام رسید که راهگشای مطالعات بعدی و نیز مرمت‌های سالهای آتی گردید. در آن سال‌ها گرمای سوزان و طاقت فرسا و زمستان سوزناک بم مانع از انجام کار نبود. نیروهای جوان با آرزوهای بزرگ همواره دست در دست هم، اتفاقات بزرگی را رقم زدند که یاد و خاطرشان را در خشت خشت ارگ به یادگار گذاشتند و هنوز بعد از سال‌ها دل در گرو خاطرات ارگ و بم دارند. کار کردن در کنار بزرگانی چون مرحوم دکتر باقر آیت الله زاده شیرازی، مرحوم مهندس مهریار، مرحوم دکتر شهریار عدل، مرحوم دکتر مسعود آذرنوش، دکتر طیبیاری، دکتر طالبیان، دکتر مختاری و..... تلخی ایام را به کام شیرین می‌کرد و گوارای جان.